

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 1. Vtrum confessio possit esse informis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

medicus poenitentis: ergo tenetur illum instruere, optima consulere, & omnino curare.

Aduerte tamen, si commodum, quod speratur, non est magni momenti, probabile est Confessionem non teneri monere: vt, si aduertat poenitentem post diligens examen oblitum alicuius peccati, vel ex ignorantia inculcata commississe aliquid contra legem diuinam vel humanam, neque est timendum rursus idem commissurum. Ita Medina codice de Poenitentia quaest. 19.

Vnde sequitur Confessorem non teneri interrogare poenitentem quando videt illum satis diligenter se excussisse, quamuis forte aliqua alia esset eliciturus.

Dico Quarto: Si putat non profuturam suam monitionem, vel secururum graue incommodum, & poenitens laborat ignorantia inculcata, siue ea sit Iuris siue facti, & siue Iuris diuini siue humani, non debet monere. Ratio est: quia illa monitio esset inutilis, imò perniciosa, vnde nec in correptione fraterna simili casu est adhibenda.

Ad argumenta Adriani: Respondeo, Illa loca intelligi de Concionatoribus qui non debent celare veritatem propter aliquos, qui offenduntur: nam loquuntur communitati, in qua semper sunt aliqui quibus proderunt.

DVBIVM X.

Ad quid tenetur Sacerdos, quando ex ignorantia, vel negligentia commisit aliquem errorem in audienda confessione?

Respondeo & Dico Primò: Si dixit poenitentem, non esse restituendum, cum tamen esset: vel contra, esse restituendum, cum non esset; tenetur postea monere poenitentem erroris: vel si non potest, tenetur de damno, si tamen culpa lata intercessit. Ratio est, quia est causa damni.

Aduerte tamen: Non teneri de damno, si culpa fuit leuis. Ratio est, quia confessio & absolutio solum sunt in commodum poenitentis: ergo Sacerdos non tenetur de culpa leui vel leuissima à se commissa circa poenitentem.

Nec obstat, quòd aliquod stipendium accipiat: quia ratione huius, non tenetur maiorem curam adhibere: nam etiam si non acciperet, teneretur tamen ex officio seu ex iustitia.

Notandum tamen; Si solum omisit monere

poenitentem de restitutione, non teneri restituere parti. Ratio est; quia Sacerdos non habet obligationem ex officio vel iustitia, nisi ad ipsum poenitentem; non autem ad creditorem poenitentis.

Dico Secundo: Si non absoluit à censuris, vel non valide ab ipsidem absoluit defectu potestatis, potest, & debet eum postea absolueri, quamuis absentem, impetrata potestate, si eam non habebat. Probatur, Posse: quia non requiritur praesentia, aut bona dispositio, aut intentio poenitentis, vt absoluat à censuris. Quòd autem debeat, Probatur: tum quia tenetur ex officio illum plene absolueri; tum quia haec absolutio est poenitenti valde expediens, & multorum iudicio necessaria, vt fiat particeps suffragiorum Ecclesiae, imò vt sit capax absolutionis à peccatis (quamuis contrarium verius sit): ergo, cum facere possit, tenetur. Idem dico, si ille poenitens erat Sacerdos illegitimus irregularitate, suspensione, vel interdicto.

Dico Tertio: Si poenitentem non absoluit à peccatis, vel non valide defectu iurisdictionis, vel, non potuit à casibus reseruatis, si quidem praesentem habere, & sine notabili incommodo monere possit, tenetur monere. Ratio est, quia ex quo poenitens illi est confessus, Sacerdos ex officio tenetur curare, vt legitime absoluat. Hic tamen Aduerte, Sacerdotem non posse agere cum poenitente de ijs quae ad praeteritam confessionem pertinent, nisi prius petita venia poenitentis.

DVBIVM XI.

Quid faciet Confessor, quando poenitens est contrariae opinionis? v.g. Poenitens putat contractum aliquem esse licitum, Confessorius vero illicitum?

Respondeo: Si opinio poenitentis est probabilis, etsi Confessoris sententia sit probabilior, tenetur nihilominus eum absolueri, si eius confessionem audiuit, nec potest in suam sententiam pertrahere. Ratio est; quia poenitens non peccat sequendo opinionem probabilem, ac proinde non potest ei negari absolutio. Secus est, si nullo modo sit probabilis. Vide quae diximus 1. 2. quaest. 19. art. 6. dub. 7. num. 51. & praecedentibus, vbi agitur, vtrum in operando possimus sequi opinionem probabilem, omisa ea, quam iudicamus probabiliorum.

QVÆSTIO IX.

De Qualitate Confessionis.

ARTICVLVS I.

Vtrum Confessio possit esse informis?

Notandum est Primò: Confessionem informem hic vocari verum Sacramentum Poenitentiae, quod tamen non confert gratiam ob aliquod impedimentum: sicut Baptismus informis est verum Sacramentum non conferens gratiam ob indispositionem suscipientis: de quo multa diximus supra quaest. 69. art. 9. & 10.

Notandum Secundò: numquam posse peti, aut dari absolutionem à peccatis, quando constat dispositionem poenitentis esse insufficientem ad consequendam gratiam per Sacramentum: hoc enim esset sacrilegium contra sanctitatem, & expressam significationem Sacramenti. His positis:

Prior sententia est, nullam dari confessionem informem. Ita Ioannes Maior dist. 17. quaest. 3. & 9. Gabriel ibidem quaest. 1. artic. 3. Adrianus quaest. 5. de Confessione dubio 5. Ioannes Medina quaest. 20.

xxx

Verum

Nisi profectus sic exiguus.

Et poenitens se recuset excusari.

53 Inculpatè ignorantè, Confessor ne monear, si meruar graue incommodum.

Respondeatur argumentis Adriani.

54 Si male mouit, vel non mouit circa restitutionem, quid faciet Confessor.

55 Quid, si male absoluit circa censuras.

56 Quid, si non absoluit, vel non valide absoluit à peccatis?

57

1 Quid sit Confessio informis.

Quidam negant eam dari.

² Verum contraria sententia est communior, scilicet dari confessionem informem. Ita D. Thomas hic, Durandus, Richardus, Capreolus, Paludanus dist. 17. Caietanus Opusculo de Confessione quæst. 5. Sotus dist. 18. qu. 7. art. 2. Melchior Canus Relectione 5. de Pœnitentia p. 129. Nauarrus in Capitulo *Frates*, de Pœnitentiâ dist. 5. num. 33. & in Enchiridio cap. 9. num. 13. & alij. Probatur: Quia in omnibus alijs Sacramentis hoc usu venit, vt detur validum Sacramentum sine effectu gratiæ, & substantia Sacramenti separetur à suo effectu: vti supra dictum est quæst. 69. art. 10. dub. 3. Cur nõ etiam in hoc Sacramento? Confirmatur: Nam ratio, cur hoc in illis accidit, etiam in pœnitentiâ locum habet; nempe quia sunt actiones Sacerdotij Christi, ex ipsius institutione & meritis vim habentes; ac proinde per se sunt actiones viuæ, etsi vitam ob indispositionem subiecti non præsent.

³ Dices: Esse disparem rationem. Primum: Quia in hoc Sacramento actus suscipientis sunt materia Sacramenti, inter quos vnus est contritio, vel attritio, quæ cum Sacramento sufficit ad gratiam: in alijs autem non reperitur talis materia. Secundò: Quia forma huius Sacramenti significat remissionem peccati: vnde, si non fiat remissio, falsa erit forma; & consequenter irritum Sacramentum.

⁴ Ad Primum Respondeo: Ad substantiâ huius Sacramenti non requiri semper contritionem, vel attritionem tam perfectam vt sufficiat ad effectum Sacramenti consequendum: vt ostensum est supra qu. 1. *Additionum*, dub. 5. & vt docet Nauarrus loco citato. Ad Secundum: Etiam forma Baptismi significat abluentionem animi à peccatis; & tamen potest verus esse Baptismus, etiam si anima non abluatur propter indispositionem suscipientis. Sic & in proposito. Et quamuis talis homo, quantum in se est, falsam reddat formam, tamen absolute forma non est falsa. Nam significatio formæ est ex institutione Christi, ex qua non significat hominem sanctificari quomodocumque dispositum, sed solum legitime dispositum.

Instabis: Ille non est absolutus apud Deum: ergo neque in Sacramento. Si enim esset in Sacramento absolutus, etiam apud Deum esset; vt patet ex illo Matth. 18. v. 18. *Quicumque solueritis super terram, erunt soluta & in caelo*: Ioannis 20. *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis*: ergo cum non fuerit data in effectu vera absolutio, non fuit validum Sacramentum.

Respondeo: Ipsum esse verè absolutum in Sacramento, quantum necesse est ex vi Sacramenti, & ex vi auctoritatis Sacerdotalis: parique modo verè absolutus est apud Deum: nam ex parte Dei & Sacramenti absolutio fuit data, sed propter hominis ineptitudinem, non habuit effectum. Simile est in donatione factâ homini inhabili, quæ non habet effectum, donec inhabilitas sit sublata.

DUBIVM I.

Quibus casibus sit Confessio informis?

⁴ Respondeo: Assignari varios modos à Doctoribus. Præcipui de quibus dubitari potest, sunt quinque. Informitas enim illa prouenire potest, vel ex parte doloris, vel ex parte propositi, vel ex parte examinis, vel ratione igno-

rantia peccati, vel denique ratione excommunicationis.

Primus modus, qui ex parte doloris prouenire potest, est: Si quis doleat de peccato, ratione & spiritu merè humano commotus, non autem ex instinctu Spiritus sancti. Hic modus inter omnes videtur maximè probabilis, vt patet ex supra dictis quæst. 1. *Additionum*, dub. 5. Credibile autem est hanc confessionem habituram effectum, quando postea accesserit legitima hominis dispositio, scilicet contritio, vel saltem attritio legitima, sicut dictum est supra de Baptismo quæst. 69. art. 9. & 10. Idem docet D. Thomas hic, & Caietanus quæst. 5. de Confessione, Petrus Soto, Canus, Siluester, Paludanus.

Secundus modus est ex parte propositi: Dum quis putat se habere propositum absolutum non peccandi in posterum; quod tamen non habet; sed solum habet velleitatem & desiderium quoddam imperfectum: vt frequenter accidit in ijs, qui ferè semper reincident in eadem peccata mortifera. Hic tamen requiritur, vt bonâ fide putet se habere legitimum propositum, esseque absolutionis capacem.

Hic modus est probabilis. Sic enim docent multi graues Doctores: Paludanus, & Caietanus supra. Franciscus Victoria qu. 157. Sotus dist. 18. quæst. 3. art. 3. concl. 5. Canus supra, & alij.

Sed omnino verius videtur, quando propositum abstinendi nõ est absolutum, ita vt homo paratus sit seriò se emendare, Sacramentum esse irritum. Probatur: quia Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 4. eam contritionem, quam cap. 3. dixerat esse partem pœnitentiæ, explicans, definit esse *Dolorem de peccato commisso cum proposito non peccandi de cetero*: atqui iste, de quo agitur, non habet verum propositum non peccandi, sed solum habet velleitatem, & simplicem affectum, qui non excludit propositum absolutum peccandi: ergo non habet partem pœnitentiæ essentialem. Confirmatur: Quia, qui dicit *vellem abstinere*, reuerà non vult abstinere: sed potius, omnibus consideratis, vult persistere; quamuis optet hac difficultate, seu necessitate expediri.

Neque sufficit bona fides, qua putant se rectè dispositum. Quia hæc quidem potest excusare talem pœnitentem à peccato sacrilegij, non tamen potest supplere defectum partis necessariæ Sacramento.

Pari modo non sufficit, vt legitimus dolor sequatur absolutionem, sicut sequitur satisfactio; quidquid dicat Canus. Quia dolor requiritur nõ solum pro remissione pœnæ, sicut satisfactio, sed ad remissionem culpæ & iustificationem: vnde debet antecedere absolutionem, per quam datur remissio culpæ.

Quòd verò Victoria, & quidam alij addunt, eum qui aduertit suam indispositionem, & cognoscens esse peccatum sic accedere ad hoc Sacramentum, confitetur hoc suum peccatum, validè confiteri, nec teneri reiterare confessionem; non videtur probabile. Ratio est; Quia sponte committit sacrilegium in confessione, dum petit absolutionem aduertens in se defectum legitimi propositi: vnde non solum non habet attritionem huius peccati, sed etiam habet actuale propositum illius committendi. Nam quicumque sciens & volens committit aliquod peccatum, necessariò habet illius

Verius affirmatur.

Obiectiones.

Solutiones.

An forma in confessione informis sit falsa.

1. Ex parte doloris.

2. Ex parte propositi.

Propositum emendationis nisi sit absolutum, confessio est irrita.

Non sufficit hic bona fides.

Neque dolor post confessionem.

Nec sufficit te confiteri tuam indispositionem.

4. Informitas ex quinque capitibus.

illius propositum: nec fieri vilo modo potest vt simul de illo doleat.

Tertius modus est: Si quis putet se fecisse debitam diligentia in examinanda conscientia, cum tamen non fecerit, sicque bona fide confiteatur. Ita omnes Auctores supra dicti.

Sed probabilius est, etiam hoc modo non dari confessionem informem. Nam vel illa negligentia est talis, vt cum ea confiteri sit peccatum mortiferum, vel veniale. Si veniale, nihil obstat, quo minus consequatur gratiam; alioqui fatendum esset, quotiescumque aliqua parua negligentia committitur in examine, non conferri gratiam per absolutionem, quod est improbabile. Si vero est mortiferum, ergo confessio est nulla. Tum quia non est integra, omittit enim confiteri aliquod peccatum mortiferum ex magna negligentia; quando enim aliquid ex mortifera negligentia omittitur, censetur voluntarie omitti. Et quamuis formali & expressa intentione velit integre confiteri, tamen interpretatiue vult contrarium, ob mortiferam & grauem negligentiam se ad id parandi. Tum quia deest legitima attritio, qua non potest consistere cum peccato mortifero actuali.

Contraria tamen sententia non est omnino improbabilis propter Auctores.

Quartus modus est ratione ignorantiae: dum quis omittit confiteri peccatum mortiferum, eod quod ignorantia crassa ignoret esse peccatum mortiferum: quod saepe accidit adolescentibus, qui nesciunt contactus aliquos turpes, vel delectationes morosas, & huiusmodi, esse peccata mortifera, idque ea ignorantia qua non excuset a peccato mortali, & idcirco non confitentur, neque proponunt abstinere.

Verum talis confessio non solum est valida, & consequenter non necessario repetenda, vbi confiteri fuisse peccatum; sed etiam confert gratiam, si reliqua adsint, sicut possunt adesse. Ratio est: Quia talis non peccat, saltem mortifere, omit-tendo illud peccatum in confessione, quod ipse ignorabat, etsi ignorantia crassa esset peccatum: nam preceptum confessionis non obligat, nisi ad confessionem eorum, qua scimus esse peccata, non autem obligat, vt de singulis inquiramus, an sint peccata, nisi dubitatio de aliquo in particulari occurrat. Vnde, etsi ignorantia illa sit crassa respectu operis faciendi, (hoc enim opus faciendum postulabat inquisitionem, an esset licitum facere:) tamen non est crassa respectu confessionis.

Quintus modus est ratione excommunicationis: quando is, qui est excommunicatus, cupit absolui a peccatis, nesciens vel non aduertens se esse excommunicatum, idque culpabiliter; vel certe, nesciens esse sacrilegium ita petere absolutionem a peccatis. Ita Nauarrus cap. 4. num. 4. Caietanus Verbo Absolutionis impedimenta, & alij.

Verum hic modus raro venit vsu in praxi: nam is qui scit sese excommunicatum, potest confiteri, & petere absolutionem. Vtrum vero prius debeat absolui ab excommunicatione, an a peccatis, relinquit iudicio Sacerdotis, qui in formula, qua Ecclesia vbique vtitur, prius solet absolueri ab excommunicatione, quantum potest, quam absoluat a peccatis. Tamen si ponamus pec-

nitentem excommunicatum petere absolutionem a peccatis ante absolutionem excommunicationis, tunc distinguendum est: vel enim poenitens scit se non posse absolui a peccatis, nisi prius absoluat ab excommunicatione; & tunc peccat mortifere, & nulla est absolutio; quia non habet attritionem, cum non habeat propositum non peccandi: fieri enim nequit, vt is qui actu peccat, habeat propositum non peccandi. Vel nescit se posse petere, idque vel ignorantia crassa, & sic rursum non est attritus ob causam dictam; vel ignorantia probabili, putans bona fide se posse sic absolui; & tunc non impeditur effectus Sacramenti, modo Sacerdos habeat in illum iurisdictionem. Nam casus reseruatus, vel censura reseruata, dum poenitens bona fide, & debita dispositione confiteretur, non impedit fructum Sacramenti, iuxta probabiliores sententiam; sicut neque illius casus, vel censura obliuio; vt recte Nauarrus cap. 9. num. 4. & 7. Caiet. quaest. 5. de Confessione. Victoria quaest. 3. de Excommunicatione, & alij.

DVBIVM II.

Quibus casibus confessio est inualida, ita vt sit repetenda?

R Espondeo: Id prouenire ex aliquo defectu, vel in Confessario, vel in Poenitente.

Ex defectu in Confessario. Primò: Si deest intentio absoluendi: quod tamen numquam est credendum, nisi ipse dicat. Vide qua diximus de necessitate intentionis Ministri, in Tractatu de Sacramentis in genere, quaest. 64. art. 8.

Secundò: Si omnino deest illi potestas iurisdictionis requisita ex parte materiae, ita vt ne coram quidem titulum habeat: vt si fingat se Parochum, cum non sit.

Dicitur autem Habere titulum coloratum, qui etsi non habeat vere iurisdictionem completam, tamen vulgò putatur habere ratione beneficij ei collati, vel commissionis ei factae, etsi inualide. Exempli gratia, si factus sit Parochus per simoniam occultam, vel si erat ei commissa iurisdictione, sed ea iam expirauit, & ignoratur: vide Nauarrum cap. 9. num. 11. tunc confessio ei bona fide facta valet, vnde non est necessario repetenda. Ratio est: Quia Ecclesia in hoc casu confert iurisdictionem, ne tot fideles immerito decipiantur cum magno animarum damno.

Tertiò: Si potestas iurisdictionis in eo sit impedita: vt, si sit denunciatus de excommunicatione, suspensione, vel interdicto. Si tamen hic vadat aliò, vbi omnino haec res ignoratur, validè poterit absolueri: quia habet titulum coloratum.

Quartò: Si non adhibuit legitimam formam, Vide supra dicta de Sacramentis in genere quaest. 60. art. 8. dub. 1. & 2.

Quintò: Si deprehendatur postea fuisse omnino ignorans, aut non intellexisse poenitentem, sic vt non cognouerit illius statum.

In hoc tamen casu probabile est, si confessio bona fide facta fuit, absolutionem non fuisse irritam. Ita tenet Antonius Cordubensis citans Gabrielem & Siluestrum, & quidam alij recentiores. Ratio est, Quia iste poenitens ex parte sua inte-

Quid si excommunicatus prius petat absolutionem a peccatis, quam ab excommunicatione?

Ex parte Confessoris inualida est confessio:

1. Si deest intentio.

2. Si deest iurisdictione.

Habens titulum coloratum, valide absoluit.

3. Si suspensa iurisdictione.

4. Si deest forma.

5. Ob eius ignorandam.

Excipie casum bonae fidei.

3. Ex parte examinis conscientiae.

7. Ex parte ignorantiae peccati.

8. Ex parte excommunicationis.

grè confessus est; & ex parte Sacerdotis scientia generalis, quâ intelligit pœnitentem se accusare de peccatis, videtur sufficere præcisè ad absolutionem. Cognitio enim distincta peccatorum non tam ad absolutionem, quàm ad satisfactionem, & remedia præscribenda videtur necessaria. Quod confirmatur: quia, qui sic absoluitur in articulo mortis, validè absoluitur; vt infra art. 2. dub. 2. dicemus: atqui articulus mortis non dat illi hanc potestatem absoluedi cum generali cognitione: ergo ex ipsa natura rei sufficit.

An tunc partialiter iteranda confessio,

10 Ex parte pœnitentis fit irrita confessio:

1. Si sponte non est integra,

2. Si deficit dolor &c.

3. Si nolit acceptare pœnitentiam.

Confessio quomodo iteranda.

Aduerte tamen, talem confessionem postea videri iterandam, quâ parte intellecta non fuit; vt communiter Doctores docent. Etsi contrarium non sit improbabile, vt docet Henriques lib. 2. de Pœnitentia cap. 14. citans pro se Cordubam, Gabrielem, & Siluestrum.

Ex parte pœnitentis est inualida & repetenda. Primò: Quando non est integra de industria, ob verecundiam, vel aliam causam non legitimam. Ob causam tamen legitimam potest interdum de industria fieri non integra. Pari modo, si ex crassa negligentia non fuerit integra, iuxta ea, quæ supra num. 6. diximus: quamuis Confessor hoc non faciliè debeat iudicare, quando pœnitens pro suo modulo aliquam operam dedit.

Secundò: Quando non habet vllum dolorem, aut non habet absolutum propositum abstinendi impotenter, vt supra num. 4. & 5. dictum est.

Tertiò: Quando non est paratus acceptare aliquam rationabilem pœnitentiam, aut certè non habet animum illius implendæ, idque ante absolutionem. Tenetur enim acceptare aliquam pœnitentiam rationabilem, si Sacerdos velit. Neque contrarium est probabile, quidquid aliqui dixerint. Hoc enim aperte docet Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 8. *Habeant Sacerdotes præ oculis, vt satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad notam vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem. Nam Claves Sacerdotum non ad soluendum duntaxat, sed etiam ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres & credunt & docent.* Ratio est; Quia fungitur officio Iudicis auctoritate diuinâ præditi: ergo eius sententia obligat pœnitentem, multò magis quàm sententia Iudicis secularis, qui tamen ad multam subeundam potest obligare. Vnde non potest pœnitens dicere, *Nolo hic satisfacere, sed satisfaciam in Purgatorio.* Quòd si pœnitentia illi videtur nimis grauis, roget Sacerdotè vt illam mitiget. Quòd si, dum pœnitentia iniungeretur, habuit animum implendi, postea tamen neglexit, vel etiam contempsit, non tenetur priorem confessionem repetere, vt falsò quidam existimarunt; sed sufficit confiteri illud peccatum neglectæ pœnitentiæ. Et ratio est, quia peccatum sequens non potest Sacramentum, quod præcessit, reddere irritum: nam natura Sacramenti, eiusque effectus non pendet ab euentu futuro.

Notandum hîc est: Si quis inualidè confessus redeat ad eundem Confessarium, qui adhuc aliquo modo, saltem in confuso, meminit peccatorum, vel status pœnitentis, vel saltem pœnitentiæ quam iniunxerat, sufficere vt confiteatur peccata omissa, relictis ijs quæ antea fuit confessus: sic enim poterit ab omnibus absolui; vt docet Nauarrus cap. 9. num. 19. Medina, Paludanus, Ri-

chardus. Quòd si Confessarius ille, quem adit, nullo modo meminerit, vel si alium adeat, tenetur ex integro omnia priora confiteri.

ARTICVLVS II.

Vtrum Confessio debeat esse integra?

R Espondetur: Confessio debet esse integra omnium peccatorum, quæ post diligens examen memoriae occurrunt: idque iure diuino est necessarium. Est fide tenenda. Patet ex Concilio Trid. sess. 14. can. 7. vbi hoc expressè definitur: & ex testimonijs Scripturæ, Conciliorum & Patrum supra q. 6. dub. 1. allatis.

11 Integram esse debere confessionem, nem. est de fide.

Hinc sequitur necessarium esse confiteri omnia peccata secundum suas species, numerum, & circumstantias speciem mutantes: quòd etiam fide tenendum est ex iisdem locis. Legatur diligenter cap. 5. & can. 7. sess. 14. & Concil. Lateranense cap. 21. Ratio est: quia sine numero & circumstantijs nec pœnitens potest confiteri omnia peccata, à quibus debet absolui; nec Sacerdos potest cognoscere, à quibus debeat absolueri.

Notandum tamen Primò: Si pœnitens adhibita diligentia non possit certum numerum inuenire, satis esse, vt dicat *plus minus*, quantum illi videatur. Vel si hoc non potest, aperiat suam consuetudinem, quanta & quàm diuturna ea fuerit: sic enim poterit intelligi eius status. Ita militi satis erit dicere, se quotidie blasphemare, quando datur occasio, tali vel tali modo blasphemie. Vfurario, se iam triennium omnibus aduentantibus dare ad vsuras. Meritrici, se quinquennium omnibus expositam.

12 Explicat numerum vt potest.

Notandum Secundò: Eam diligentiam in examine requiri, quam quis pro suo captu in referia adhibere solet. Vnde Rultici, & homines simplices cum modica discussione possunt audiri; quia parum sunt idonei ad vitam præteritâ excutiendam, & interrogatio Sacerdotis supplet. Vide Nauarrum in Capitulum Fratres, de Pœnitentiâ dist. 5. nu. 65. & sequentibus.

Examem sit iuxta conditionem peccantis

DVBIVM I.

Vtrum aliquando fieri possit Confessio non integra: & quibus casibus?

R Espondeo: Possè, & debere interdum fieri confessionem non integram: nempe quotiescumque interuenit iustum impedimentum, siue ex parte Pœnitentis, siue ex parte Confessoris.

13

Primò: Si pœnitens dicto vno, vel altero peccato, amittat loquelam; tunc enim est absoluedus. Ratio est; Quia hæc confessio est integra siue esse potest. Sicut enim obliuio non tollit integritatem confessionis necessariam, ita nec impotentia.

14 Si pœnitens amittat loquelam.

Secundò: Quando multi sunt audiendi, & ob temporis breuitatè & periculù mortis ingruens, non possunt omnia dici: vt in naufragio, inualisione hostili, & similibus periculis.

15 Si periculù mortis.

Tertiò: Quando probabiliter timet aliquod notabile damnum sibi, vel alteri ex confessione certi

14